

BIJZONDERE VOGELS GEZIEN BIJ GEULHEM

Léon Willems

Het staartje van 2011 bracht menig vogelminnaar in beroering. In Geulhem werden namelijk twee bijzondere vogels gezien, roodbuikwaterspreeuwen om precies te zijn. Wellicht heeft u in december tijdens een wandeling langs de Geul groepjes verwoed turende vogelliefhebbers gezien, allen op zoek naar het waterminnende zangvogeltje.

Berichtjes

De opschudding begon allemaal met een berichtje in de mailgroep van Vogelinfo.Limburg. Daar meldde Jan Vaessen op 4 december: *“Vanmorgen rond 11:30 uur mooie waarneming (samen met andere vogelaars waaronder Arno Haanraats) van een Waterspreeuw, die langdurig foerageerde nabij de haakse knik in de Geul aan de Wolfdriesweg te Geulhem.”*

Wat was er nu zo bijzonder aan deze vogel dat ze zoveel vogelaars naar Geulhem deed trekken?

Beschrijving

De waterspreeuw (wetenschappelijke naam *Cinclus cinclus*) is in ieder geval géén spreeuw. Hij behoort tot een eigen familie, die der waterspreeuwen. Het is een ongewone familie, omdat ze in tegenstelling tot de meeste zangvogels in het water leven. Ze kunnen zwemmen en duiken en zelfs over de bodem van een rivier lopen, op zoek naar waterdiertjes. Ze maken knikkende bewegingen en wippen met de staart. Wereldwijd komen er slechts vijf soorten voor. In Europa onderscheiden we twee ondersoorten, die beiden een ander gekleurde buik hebben. De zwartbuikwaterspreeuw heeft een bruinzwarte buik en de roodbuikwaterspreeuw een bruinrode buik. De vogel is verder compact en nogal plomp van vorm en heeft een witte borst, keel en kin. De rest van het lijfje is chocoladebruin. De staart is kort.

Foto: Mariet Verbeek

Voorkomen

Waterspreeuwen houden van snelstromende waterlopen in een bosrijke omgeving. Ze stellen daarbij bijzondere eisen : vrij ondiep water, met stenen of takken die boven het water uitsteken. Ze leven van aan het water gebonden insecten of hun larven (waaronder steenvliegen en eendagsvliegen) en deze zijn in zuiver water te vinden. De zwartbuikwaterspreeuw laat zich vooral in de wintermaanden zien en hoofdzakelijk in het Noorden van ons land. Deze exemplaren zijn meestal uit Scandinavië afkomstig en het aantal waarnemingen is beperkt. In het zuiden is de kans groter de roodbuikwaterspreeuw aan te treffen. Van deze ondersoort zijn enkele malen broedende exemplaren aangetroffen in de buurt van Gulpen en Epen. Op 4 juni 2011 werd een roodbuikwaterspreeuw gesignaleerd bij de Keutenberg, mogelijk is daar een broedpoging ondernomen bij de Gronselenuitput. Een vijftal broedgevallen sinds 1910 duidt er op hoe zeldzaam deze vogel in onze contreien is.

Winter

In de winter is de kans groter zwerfende exemplaren aan te treffen. De kans om er twee tegelijk aan te treffen is echter veel kleiner. Tot en met 1980 waren er slechts vijf maal duo's waargenomen in ons land, later steeg dat aantal echter. Een achttal meldingen is bekend uit Limburg. Groot was dan ook de verbazing toen Sonja Weustenraad op 16 december meldde er twee te hebben waargenomen. Nu barstte het vogelvirus pas echt los en uit heel Nederland snelden vogelaars toe om beide exemplaren op de gevoelige plaat vast te leggen. Tot eind januari zijn de vogels nog gespot. Sinds 16 februari is er overigens weer een waterspreeuw gezien en de hoop is er nu op gevestigd dat het ooit tot een broedgeval komt.

Dankwoord

Arno Haanraats, Jan den Hertog, Clèry Houten, Hans van de Laar en Mariet Verbeek reageerden op een oproep voor foto's van de waterspreeuw in Geulhem en stelden deze belangeloos ter beschikking aan onze vereniging.

Foto: Jan den Hertog